

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

NAGYVÁRAD, május 16.

Borura??

Nem egy ülészak zárult most be, hanem egy fejezet történetünkéből: Harmincz év posványa lett ma lecsapolva.

Zugó folyásu, akadályt nem félő erejű, tiszta folyam lesz-e a jövő? vagy új posvány kezdődik-e más helyen, de a régi nyavalyákat gőzölögve ki magából? — ma még ki tudná?! Remélünk; a remény sejtelmeket ébreszt, a mult keserű tanulságai azonban nem igen biztatnak reá, hogy készpénzre váltja a jövő a jelen reményeit.

Ujabb alkotmányos életünkben példátlan hosszú volt ez az ülészak, de példátlan volt ez ülészak lefolyása is.

Nem harcz folyt ez ülészak alatt, hanem skalpolás, nem legyőzni igyekeztek egymást az ellenfelek, hanem elpusztítani s az elesetteket felfalták a győzők.

Mult év januártól kezdődött már a készülődés a harczra. Fegyvert adott az elkeseredés, mérget a fegyverhez a választási visszaélések cinikus botrányai és közállapotaink mély megromlása, a harci riadót fujta az ellenzék létfentartási ösztöne.

A kormány mégis bizott. Háta mögött volt az óriási többség a plebs, mely nem lelkére hallgatott amit megvett a választás

visszaélése, nem meggyőződésre ami nem volt, hanem csak gyomrára, melyről gondoskodtak etetői. Bizott a kormány a hatalomban, hiszen ő jelképezte a lemondás politikáját, hű szolga volt, ki nem követelt semmit, de szívesen adott és feláldozott mindent.

Miért hoznánk fel a harcz gyűlöletes jelenségeit?! Maguk a viszonyok hozták meg a változást, nem egyedül az ellenzék harcza. A királynak százféle aggodalom gyötörte mindkét országáért szívét, a baj innen is, onnan is nőttön-nőtt, férfiakra volt szüksége.

A szolgálakat elbocsájtotta s férfiakat hívott maga köré.

Ennyiből áll a változás.

Nálunk ettől datálódik a béke korszaka.

A parlamenti élet visszazökkent rendes kerékvágásába. A legfontosabb pontokat pártközi paktummal biztosították. Ez a néhány hét, mi a Széll kinevezése után lefolyt, nem alkotásokban mult el, csak sepregetésben. Az elhunyt rendszer relikviáit dobták a lomtárba.

Most nyílik meg az új ülészak a legfontosabb politikai téma jelében, a gazdasági kiegyezés tárgyalásánál. Ez már az alkotás ideje. Itt fog először maga lábán járni, maga nyelvén szólani az új kormány.

Keze a Jákobé, türelmetlenül várjuk a hangját.

Hisszük, hogy nemcsak a régi elvet, nemcsak a régi jelszavakat teszik felre, hanem skartba teszik a régi rendszer embereit is, kiket használni már ugy sem lehet. Enélkül csak folytatása lenne a ma megnyílt új ülészak a régiek.

A nemzetközi konferencia és Apponyi.

Nagyobbszerű hatást keltett annak idején, midőn Miklós czár *Muraviev* külügyminiszterének megbízatást adott egy nemzetközi konferencia tartására, melynek tárgya a lefegyverzés lesz. A londoni *Times* most felfedezi, hogy ezen eszmét voltaképen *Apponyi* Albert gróf suggerálta az orosz czárra.

Az eddigi békekonferenciákon ugyanis csak az alkotmányos államok vehettek részt s így *Oroszország* mint nem alkotmányos állam nem volt azokon képviselve. Az 1896-ik év december 16-án Budapesten tartatott meg a békekonferencia, melyen mint hallgató jelen volt *Basily* az akkori orosz főkonzul s jelenleg orosz külügyminiszteri igazgató

Apponyi Albert gróf indítványozta, hogy a konferenciákra ezentul *Oroszország* is meghívassék.

Ugy vélem, — ugymond — hogy az abszolút kormány hivatalos kiküldöttei minden tartózkodás nélkül konferenciánkba befogadhatók lennének. Az általuk képviselt cselekvési szabadság és a rájuk sulyosodó felelősség nem volna kisebb a mi mandátumunknál. Az interparlamentáris Unio tehát felszólíthatná a nem konstitucionális kormányokat,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vizes üveg.

(Oroszból.)

A szalonban malőrökről és bakklövökről folyt a társalgás. Egyesek tényekre is hivatkoztak és eseteket soroltak fel, melyekben jelentékteien körülmények végzetes fordulatokat idéztek elő.

Gartenbaum ezredes egy kissé oldalt ült a társaságtól, égő cigarettával a szájában hallgatta a tere-férit a nélkül, hogy abban részt vett volna. A pléh galléru katona a megállapodottabb, korosabb főtisztek osztályából való volt, jóságos kifejezésű nyájas arczczal; tősgyökeres muszka ember, aki egy szót sem tudott németül s németesen hangzó családi nevével teljes életében nem volt kibékülve.

— Miért oly hallgatag Ön ma Alexander Sergejevito? — Fordult a házi gazda az alezredeshez. — Meséljen inkább valamit a társaságnak, hisz Ön a vilám történetek kiapadhatatlan forrása mi előttünk.

— Nagyon szívesen. Rendelkezésükre állok — szólalt meg az ezredes. — van egy történetkém, mely egész megfelné a társaság mostani hangulatának, egy olyan történet a melynek én is egyik szereplője voltam annak idején. A házi rend azonban — tette hozzá egy kissé határozatlanul és inga lozva — némileg gondolkozóba ejt, félek a cenzurától. Attól tartok, —

az ezredes most a háziasszony tisztesszemélye felé hunyorgatott — hogy beszédemmel esetleg felfingerlem ami kedves gazdasszonyunkat, Anna Ivanovná.

A gazdasszony kegyesen megadta az ezredesnek a szólási engedélyt.

— Nehogy azonban — tette hozzá figyelemzetlenül — vissza éljen a kapott engedéllyel! Mert akkor kénytelen lennék az elbeszélés közepén a szobát nesztelenül odahagyni s Önök közül elsompolyogni.

— Körül-belül husz éve már a dolognak, — kezdé az ezredes a maga mondókáját — én akkor még a huszároknál szolgáltam és segéd-tisztje voltam az ezrednek. Ezredünk egy jókora vidéki városban volt állomáson lent délen. Igen vidám élet folyt közöttünk. A környékbeli földbirtokosság nap-nap után berándult hozzánk a városba mulatni. Volt táncz, kirándulás és egyéb szórakozás. A tiszték, mint afféle gondtalan, könnyüvértü nép, mindenre találékonyak voltak s a mellett összetartó, derék bajtársai is egymásnak.

Valamennyiünk közül legközelebb férközött hozzám egy Wolodjka Kovaljeff nevű tisztársam. Ez a Wolodjka, eltekintve egyéb személyi előnyeitől, szoborszép fiatal ember volt. Nem értek ahhoz, hogy a külsejét Önök előtt híven leírjam, de szóval azt nem is tudom megcselekedni, elég ha azt mondom, hogy ilyen klasszikus szepet férfiban még sem azelőtt, sem ezután nem láttam. A hogy ő dus arany paszo-

mánttal borított mentéjében, melyhez testhez álló ujjá tapadt, magasszáru fényes csizmáiban, ezüst sarkantyujával tüzes paripáját megülte, az igazán festeni való kép volt! Node, akkor még nyoma sem volt ami lovasságunknál azoknak az elől hosszú lompos és idomtalan kabátoknak! Különös mégis, alig hinné el az ember, hogy ez a daliás fiatal tiszt a lányok és asszonyok körében alig tett valami eredményt. A nők izlést — ugy látszik — nagyon bajos eltalálni! Kovaljeff maga volt a férfi tökély és a nők még sem jöttek tüzből tőle egy cseppet sem, nem tudott a nyelvükön beszélni.

Az ezredes nagyot szippantott a cigarettából, hasonlóképp jót hörpintett a teából és azután így folytatta:

— Ama bizonyos télen még a szokottnál is jobban kirugtunk a hámból. Sűrűn váltogatták egymást a társas összejövetelek, hol a klubban, hol meg a kaszinóban, majd a nemesség és birtokosság elnökénél. Egy ilyen gyülekezés alkalmával történt a nemesség fejének a házában — a vendégek már akkor mind együtt voltak, hogy egy időses ur lépett be karján egy fiatal leánnyal a bálterembe. Az idegennek megjelenése, mint rendesen, itt is nagy érdeklődést keltett és az összes jelenlevők figyelmét magára vont. Igen rövid időbe került s már is tudtuk valamennyien, hogy ez a derék uri ember nem más, mint a vidék egyik leggazdagabb földbirtokossa, fiatal bájos kisirője pedig egyetlen tulajdon leánya. A lány csak pár

hogy küldjenek ide képviselőket, hagyhatnánk ezen kormányoknak teljes szabadságot a megbízottjainak adandó felhatalmazás terjedelmének meghatározásában, valamint a hozzá fűződő erkölcsi köteleességben.

Némely kiküldött már körülvonalozott utasításokat hozna ama tárgyalandó kérdések felől, a melyekkel szemben állást foglalna és oly megoldásokra nézve, melyet ő elfogadhat; más eljőne korlátatlan megbízással, de azzal a határozottan kifejezett megszorítással, hogy az ő véleménye és szavazata nem kötelezi kormányát. Az a kár, amely némely új kartársunk e különleges helyzetéből gyűléseinkre háríthatnak, jelentéktelen; gyűlekezeteink szervezetének lényeges föltételeit nem érinti; azt ugyan előidézné, hogy egyik-másik alkalommal egyesek tartózkodnának a vitában részvételtől; de hát valóban észszerűtlen, kárhuzatos dolog-e ez? nem történhet-e meg már ma is? A baj — ha ugyan baj, — nem egyensúlyozhatja a fényoldalak, a tekintély és a gyakorlati hatékonyság gyarapodását, mely az egyesülésünknek más oldalról nyeresége volna.

Apponyi gróf indítványát a konferencia, melynek elnöke Széll Kálmán a jelenlegi miniszterelnök volt, *leszavazta*. Az orosz külügyminiszter ekkor szíves hangú köszönő levelet intézett az indítványozóhoz.

Basily Szt.-Pétervárra került a külügyminiszteriumba s ekkor ajánlotta a császárnak egy kihallgatás alkalmával, hogy indítson mozgalmat a lefegyverezés mellett s felolvasta előtte Apponyi gróf beszédét is, mely oly hatással volt a császárra, hogy a mozgalmának valóban kezdeményezője lett.

Budapesti klauzula.

Szaporodtak a formulák és az ischii klauzula helyett alighanem lesz budapesti klauzula.

Igenis budapesti klauzula, mely azonban nem a kiegyezés tartamára, hanem a bank-egyezményre vonatkozik; szól eképen:

»Amennyiben az 1903. illetőleg 1904. év után a két állam gazdasági közössége sem jogilag, sem tényleg fenttartható nem volna, a bank-egyezmény érvényessége megszűnik és a két állam, *esetleg a két új bank* a közös bank által teljesített és pro rata temporis számított leírásoknak, amortizációknak stb.-nek még fennmaradó részeit átveszi illetőleg visszatéríti.»

Ime a legújabb Széll-formula, mely azóta született, hogy az osztrák miniszterek Budapesten jártak.

Ezzel a formulával, melynek lényegét az

osztrák kormány követeli, a gazdasági különválásnak utolsó akadályát is elhárul.

Ez az »engedmény« határozott vívmány, csak a 67-es gazdasági alap gyengül, ezt pedig aligha siratja valaki nálunk. Valamikor csak el kell érni a gazdasági függetlenséget és ha eltakarítottuk az utóból a nemzetközi szerződéseket, csak következetesen maradunk, ha ugyanezt cselekedjük a bank-egyezménnyel is.

Ha az osztrák kormány csak ennyit akarna és nem egyszermind junctimos kvótát a Bánffy ígerte nagyságban, szent volna a béke; így azonban megcsúsz, hogy egy közbejövő osztrák kormánybukás és újabb tárgyalások kényszerítőleg bevisznek az új provizoriumba és akkor a Széll-kormány szakasztott abba a helyzetbe jut, melyben Bánffy volt.

Kénytelen lesz az év végén újabb hat havi vagy egy évi provizoriumot javasolni azzal a határozott ígérettel, hogy ez az utolsó és utána csak a gazdasági különválás jön; mivel pedig Bécs csak az ígéretet nézi el, de teljesítését meg nem engedi, szinte készülnünk rá, hogy a jövő év derekán vagy végén ismét kabinet-válságunk lesz, melynek valamelyik statusférfi azzal fog végetvetni, hogy új formulát talál az együttmaradásra és arra, hogy a gazdasági önállóság ismét csak irott malaszt maradjon.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, május 16.

A képviselőház ma délelőtt rövid formális ülést tartott, melynek egyedüli tárgya az ülészakot berekesztő királyi kézirat felolvasása volt. E szertartáshoz megjelent Széll Kálmán is, a ki tegnap torokbaja következtében a szobát volt kénytelen őrizni. A miniszterelnök nyaka be volt kötve és arczához állandóan egy fekete kendőt szorított.

Az ülésen Perczel Dezső elnökölt s a jegyző könyv hitelesítése után Széll Kálmán miniszterelnök felállt és átnyújtotta a királyi kéziratot, kérve annak kihirdetését.

Molnár Antal jegyző olvasta ezután a királyi leiratot:

Mi első Ferencz József Isten kegyelméből ausztriai császár, Cseh-

ország királya s. a. t. Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországnak és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendeknek és képviselőinek, kik az általunk 1899. évi november hó 23-án Budapest fő és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlék, királyi üdvözlötünket!

Kedvelt hiveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1896. november hó 26-án megnyitott országgyűlés második ülészakát ezennel berekesztettük, egyszersmint a harmadik ülészakot a folyó évi május havi tizenkettedik napjára összehívottnak nyilvánítjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradtunk.

Kelt Budapesten ezernyolczszázkilencvenkilenczedik évi május hó tizenötödikén.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Elnök: T. Ház! A kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetik és kihirdetés végett a főrendiházzal közöltetik.

T. Ház! Ezzel a jelenlegi országgyűlés második ülészaka be lévén rekesztve, még csak köteletséget teljesítek, amidőn a házszabályok értelmében szokásos elnöki jelentésemet a bezárt ülészakról a t. háznak bemutatom és kérem a házat, határozza el annak kinyomatását és a szokott módon való szétosztását. (Helyeslés). Ezt a ház elhatározza.

T. Ház! Az új, harmadik ülészak megnyitására nézve javaslom, hogy a királyi leirat felolvasása céljából méltóztassanak holnap délelőtt tíz órakor ülést tartani. (Helyeslgs). Ezt tehát a holnapi ülés napirendjére tűzöm ki.

Tisztelt Ház! Most még egy köteletséget kívánok teljesíteni, nemcsak az eddigi szokásnak hódolva, hanem úgy saját, mint tisztviselőtársaim legbensőbb érzelmeinek megfelelően, hogy a Ház igen tisztelt tagjainak azon támogatásáért, melyben bennünket ezen ülészak alatt részesíteni szívesek voltak, a legőszintébb köszönetemet fejezem ki. (Élénk éljenzés jobbfelől. Mozgás a bal és szélsőbalon).

nappal előbb jött ki egy nemesi leánynevelő intézetből. Mi tisztelték meg azon az estén testületileg bemutatkoztunk Turinszky urnak — így hívták az új vendéget — és kedves leányának. Ettől kezdve az apa leányostul együtt mind sürűbben vett részt ami táncmulatságunkon, sőt a maguk házában is többször rendeztek estélyeket. Nemsokára észrevettük, hogy a Turinszky lány kezdi Kovaljeffet érdekelni s hogy korántsem közönyös előtte. A monstre-negyeseket rendszeresen vele táncolta, a mazurkát szintén. De a lány is mindig neki adta az elsőséget a kontra táncoknál. Jó pajtásról lévén szó, mi kezdtünk a leánytól visszahuzódni. Én egy jó tanácsosál is szolgáltam a fiunak: »Wolodjka fiam, ne szalaszd el ezt a jó szerencsét, azt mondom! Ilyen alkalom nem mindennap kínálkozik az embernek. A lány jó nevelésű, tekintélyes nemesi családból ered és egyetlen gyermeke az-ő duszagdag apjának. Ha te ezt a sült galambot most a szádból kiereszted, akkor örök időre számár lesz a neved a világ előtt.

Kovaljeff hangos nevetéssel felelt a szavaimra. Két hónap telt el az eset óta: a fiatalok még mindig a régi fecsegtek és táncoltak.

— Volodjka fiam — sürgettem meg újra Kovaljeffet — meg lesz-e már végre a kézfogó.

— Sohse busulj te a miatt! — válaszolt ő ilyenkor nyugodt hangon.

Az idő azonban egyre telt, megjött a

nagybőjt és a nélkül, hogy Kovaljeff és a leány közt valami hivatalos történt volna. Csendesesen a tavasz is beköszöntött.

Ezredünk a tavaszi gyakorlatokra indult. Utunk Romanovkán, a Turinszkyak birtokán vitt keresztül. Erősen reméltem, hogy ezuttal mégis törésre kerül a dolog a fiatalok között, azért mint segédtiszt Kovaljeffet bíztam meg ezredünk elszállásolásával, elibe küldvén őt a csapatunknak.

Egy nappal később mi is megérkeztünk Romanovkára. Turinszky és Kovaljeff együttesen fogadta az ezredet. Turinszky a legszívesebb, legvendégszeretőbb házigazdának mutatkozott hozzánk. Bennünket mind a kastélyban szállásoltak el. Egy többször átalakított, megfejelt régi épület volt ez, számtalan folyosóval és oldalszárnynyal. Ebédre az egész tisztikar a ház urához volt hivatalos és fényes lakomában volt része. Kovaljeff egészen úgy viselte magát ez alkalommal, mintha már a családhoz tartoznék s úgy látszott, a házigazda sem nézi azt rossz szemmel. A lány csupa szíveség volt hozzá és az asztal fölött folyton elébe tartotta a bonbonos skatulyát. Ebéd után kávét, szivart és likört hoztak fel és egyszersak ott lepett bennünket az éjszaka az asztalnál. Mi valamennyien el voltunk törődve a hosszú marsolástól és hamar szobánkba tértünk nyugvóra. Csak Kovaljeff maradt fenn a házigazdával.

No, ma tán csak vége lesz már a sok huzavonának, okoskodtam magamban, miközben éjjeli tanyámra vonultam. Egyébiránt vajmi keveset foglalkozhattam az este Kovaljeff ügyével, mert halálosan fáradt voltam, úgy hogy azonnal elaludtam, a mint ágyba dőltem. Nem tudom mennyi ideig alhattam, egyszer csak úgy érzem, hogy valaki felébreszt. Nagy kinnal felnyitom a szemeimet, hát ki áll előttem, mint Kovaljeff? Arcza csak úgy sugárzik a boldogságtól.

— Édes Surám, kedves pajtikám, ha tudnád mennyire boldog vagyok!

— Eh, pokolba most a te boldogsággal, hagyj engem aludni!

— Node, tápáskodjál csak fel öregem, hagyj az alvást, elég volt már, beszéljünk inkább egy kicsit egymással.

Mit volt tenni, kitéröltem az álmat szememből és megadtam magamat sorsomnak.

— Eszerint gratulálhatok valahára? Bizony egy kicsit sokáig húzódt a dolog! Mormogtam nagy ásitások közepette.

— Gratulálni? Talán egy kissé korán lesz mégis — mosolygott ő elégedten. — Különb ma komolyan beszéltem Lydiával. Holnap az apára kerül a sor. Nem félek semmitől, ámbar egy kissé kemény legény az öreg.

Most megeredt a szó Kovaljeff ajkán s egészen belemélyedt az ő jövőendő életének és

Ezután a mai ülés jegyzőkönyvét nyomban hitelesítették, hogy a főrendiháznak azonnal át-küldhető legyen.

Ezzel az ülés véget ért.

A főrendiház ülése.

A méltóságos főrendek 12 órakor igen las-san gyülekeztek és midőn az elnök, gróf *Károlyi Tibor* az ülést megnyitotta, összesen 21-en voltak a teremben.

A kabinetet csupán *Fejérváry Géza* báró és *Wlassics Gyula* miniszterek, a püspöki kart *Császka György*, a bírói kart *Daruváry Alajos* képviselte.

Elnök mindenekelőtt meleg szavakban emlékezett meg *Lipthay Béla* báró elhunytáról és indítványozta, hogy emlékéért jegyzőkönyvileg megörökítsék és az elhunyt családjához részvét-iratot intézzenek,

A főrendek ehhez hozzájárultak.

Ezután elnök jelenti, hogy ifj. gróf *Zichy Ödön* vagyonképesítés alapján a főrendek sorába való felvételét kérelmezi, a kérelemnek hely adatik.

Végül felolvassák a királyi leiratot, a melyet a főrendek felállással végig hallgatnak.

Ezzel a II-ik ülésünk véget ért.

A legközelebbi ülést elnök holnap déli 12 órára egybehívta, kérve a főrendeket nagyobb számban megjelenni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.
Június 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Erzsébet királyné emléke a Vörös-kereszt egyesületben.** A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egyesülete *Stefánia* özvegy trónörökösne, főhercegné asszony legfőbb Védnök és *Lajos Győző* főherceg, védnök-helyettes jelenlétében 1899. évi május hó 17-én, azaz szerdán délelőtt 11 órakor a magyar tudományos akadémia dísztermében gyász-díszgyűlést és nyomban azután országos közgyűlést tart. A gyász-díszgyűlést megelőzőleg délelőtt fél 11 órakor értekezlet és az országos közgyűlés után a központi választmány alakuló

ülése tartatik meg. A gyász-díszgyűlésen az emlékbeszédet dr. *Schlauch Lőrincz* bibornok püspök tartja. *Lajos Victor* főherceg az egyesület védnök-helyettese *Lobkovič* Rudolf herczegnél van szállva, aki magas vendége tiszteletére déli fél 2 órakor dejuneurt ad.

* **Személyi hír.** *Nátafalussy Kornél* kir. tanácsos, tank. főigazgató, a délvidéki középiskolák hivatalos meglátogatásáról egy havi távollét után tegnap székhelyére érkezett.

* **Kinevezés.** *Medvigy Eugén* végzett joghallgatót temesváron megyei joggyakornoknak kineveztek.

* **Iskolaszéki ülés.** A nagyvárad községi iskolaszéki tagjait a f. évi május hó 18-ik (csütörtök) napján d. u. 4 órakor a városház tanácstermében tartandó iskolaszéki ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1899. május hó 16-án. Dr. *Sipos Árpád*, iskolaszéki elnök.

* **A kolozsvári egyetem új rektora.** A kolozsvári tud. egyetemnek új rektora van. Az egyetem négy kara által megválasztott rektorválasztók hétfőn délelőtt ejtették meg a rektorválasztást. Az egyetem rektorává a következő tanév tartamára dr. *Fabinyi Rudolf* egyetemi tanárt, a vegytani intézet és a vegykeresleti állomás igazgatóját választották meg.

* **A bárándi kerület függetlenségi és 48-as pártja** a napokban alakult újra és választotta meg tisztikarát. Pártköri elnök lett *Nagy Ferencz* nagybajomi földbirtokos, alelnök *K. Csoré Sándor* derecskei birtokos, jegyzők dr. *Tom Béla* és *S. Bencze Péter*. Együttel megválasztották a kerület összes községeinek pártelnökei. A kerület képviselője *Illyés Bálint* pünkösdi első és másodnapján a kerület 8—9 községében beszámoló beszédet fog tartani.

* **Rákóczy hamvai és a budapesti lazaristák.** A nagy fejedelemnek, *Rákóczy Ferencz* hamvainak hazahozatala már régi idők óta képezte forró vágyát a magyar nemzet irányt adó köreinek. Ámde a hamvak Rodostóban a lazarista atyák őrzésére van bizva, kik ettől a kegyelettel őrizett nagy kincsétől nem akarnak megválni. Dr. *Varga* Dezső köhígyarmati plebános nemrég azon indítványt tette, hogy a lazaristák szerete ha megletelepszik a fővárosba, amint ez tervben van, úgy egy ismételt mozgalomnak sikerülni fog a Rákóczy hamvait hazahozni a rodostói lazarista atyáktól, mert az ismét a lazaristák őrzésére bizható. A lazarista rendnek a fővárosban való megletele-

désének ügyében nyilatkozik az »Alkotmány« tegnap számában *Bundala Mihály* pápai t. kamarás, a központi papnevelő lelki igazgatója s elmondja, hogy a kormányhoz a lazarista rend megletelepedése érdekében már régebben is folyamodott, felhozva benne Rákóczy hamvainak hazahozatalát is s ugyanezen célra a fővárostól kedvezményes telket is kapott.

* **A muzeumból.** *Ipolyi Sándor* festőművész tegnapelőtt fejezte be a Koroknay-féle kép másolását, a mely a nemsokára megjelenendő reprodukció céljaira készült. A jeles művész nagy gondnal felelt meg feladatának, úgy, hogy a körülbelül egy méter hosszú és félméter magas vízfestmény meglepő hű másolata a kolozs-zális olajfestménynek. Így hát nemsokára sok ezer példányban elterjedt aquarell-szinyomat fogja hirdetni széles Magyarországon, hogy a várad muzeum mily pompás festmény birtokában van. Vasárnap a »Könyves Kálmán-társaság« egy alkalmazottja és *Faragó József* budapesti művész, híres torzképrajzoló voltak a muzeumban a társaság megbízásából is igen elismerőleg nyilatkoztak az elkészült másolatról.

* **Temetés.** Özv. körösnadányi *Nadányi Gyulánét* Pusztá-Kovácsiban hétfőn délután nagy közönség részvéte mellett tették örök nyugalomra. A ravatalt a következő koszorúk díszítették:

Szeretett jelöl — Iréne. Bakonszegi rev. egyház — tisztelete utolsó jelöl. Édes jó anyámnak — Gyula és Olga. Kedves keresztanyának — Rózsika. Édes jó anyáknak — Erzsé és Sándor. Felejthetetlen jó nagyanyáknak — Péter és Erzsike. Édes anyámnak — László. Nadányi Jenő és családja — a jó rokonnak. Isten veled — Emilia. A jó nagymamának — János és Zoltán. Szerető gyermekei — Károly és Zoltán. Fényes Lajos és családja. Nadányi Miklós és családja — szeretet jelöl. Fájó szívvel — Lenke. Még számtalan koszorúk felirat nélkül. — A díszes temetést Weiszlovits Adolf és Fia temetkezési intézete rendezte.

* **Szuggestált öngyilkosság.** Kurima, sáros-megyei faluban, múlt év október havában borzalmas öngyilkosság történt. *Godoin* Mária parasztasszony dinamittöltényt tett a szájába és meggyújtotta. A borzasztó hatásu robbanószer a szerencsétlen asszony fejét teljesen szétrombolta. A csendőrség vizsgálatot indított, hogy kiderítse, hogyan jutott az öngyilkos asszony a dinamittöltényhez. A nyomozásnak meglepő eredménye volt. Kiderült ugyanis, hogy az öngyilkosságnak ezt a szörnyű módját *Harcásr* András földműves, a kivel az öngyilkos asszony vadházasságban élt, találta ki és valóssággal szuggestálta kedvesét az öngyilkosságra. A szegény asszony áldott állapotban volt és *Harcásr*, hogy viszonyuk következményét elhárítsa, rá-

terveinek elbeszélésébe: hogy fog ő majd az ő tisztársaitól elbucszni, a birtokra letelepedni és gazdálkodni. Micsoda boldog és aranyos idők lesznek azok az ő drága *Lydiája* oldalán.

Igazi lelki örömmel hallgattam szavait, örültem a boldogságának s teljesen osztoztam a felfogásában. Lassan-lassan kifogytunk a beszédből. Eppen azon voltunk má, hogy nyugodalmis jó éjszakát kívánjunk egymásnak, midőn *Kovaljeff* hirtelen rettentő szomjuság fogja el. A dolog egész természetes volt, miután jókora mennyiségű szeszes italt kebelezett be napközben és szó, ami szó, de a nyelve is kiszáradt egy kissé a sok tere-ferétől.

— Sura, hol áll nálad a vizes üveg? — kérdi tőlem.

— Én nem tudom lelkem. Keresd meg.

— Mi az ördögöt talál az ember ebben a vaksötétségben? Nincs egy kis gyufád?

Az éj csakugyan koromsötét volt, harapni lehetett a szobában a sötétséget, gyufának pedig sehol semmi nyoma. Sötétben kellett a vizes üveg után tapogatózni. *Kovaljeff* csetlett-botlott, bebotorkálva az egész szobát. Hiába! Az üveget még sem találta meg. Annál jobban gyötörte azonban a szomjuság.

— Próbáld meg, feküdjél le! — tanácsoltam szegény barátomnak. Ő meg is fogadja a szót s lefekszik, de kis idő múlva megint felkel.

— Átkozott egy szomjuság! Nem bírom tovább, borzasztó! Könnyörülj rajtam édes Sura!

Ujrakezdjük a keresést, mely azonban csakugy, mint az előbb, eredménytelen marad. Látnivaló, hogy a szobaleány elfelejtkezett a vizes üvegről. Mi lesz most velünk?

— Már látom nem marad hátra más, mint felrúzni a legényemet vagy valakit a házi szolgák közül, vélekedik *Kovaljeff*. Én azon voltam, hogy lebeszéljem őt e szándékáról és minden áron felakartam tartóztatni, nehogy kimenjen a szobából. *Kovaljeff* azonban, mint a kis oroszországiak mind, makacs és önféjü ember volt mindhalálig és megmaradt előbbi elhatározása mellett. Félig felöltözve csakugyan megindult a szolgák lakásának felkeresésére. Én benmaradtam s kíváncsian vártam a történéndőket. A házban mindenütt siri csend. Egyszeresak egy velőtrázó, éles kiáltás hallatszik be kívülről. »Segítsé! emberek!« Nem is sejtve, hogy mi történt, egy pillanat alatt kingrom ágyamból s a segélyért kiáltó hang irányában futok. Az ajtóban azonban összeütközöm *Kovaljeff*vel. Megnézem őt, amint előttem áll. Gyertya van a kezében, areza halálsápadt, ajkai reszketnek.

— Jaj nekem Sura, odavagyok! Elveszttem menthetetlenül! — csak ennyit rebegett akadozva. Szavaiból oly igazi kétségbeesés hangzott, hogy magam is egészen meghökkenem és szívemből sajnáltam őt.

— Mi történt hát? Beszélj az Istenért! — faggattam őt.

— Eh, nem segít itt semmi beszéd többé! — válaszolt ő, csüggedten háritva el magától vigasztalat. — Elveszttem és oda vagyok, punktum! Tudod, hogy a nagy sötétben csak úgy vaktában mentem ki a szobánkból, hogy a legény-szobát felkeressem. Őt-hat szoba mellett mehettem már el, mikor végre egy folyosóhoz értem. Itt észrevettem, hogy egy ajtó szolgál ki a folyosóra. Bizonyára ez lesz az, amit keresek, — gondoltam magamban — és megnyomom a kilinestet. A szobában hatalmas hortyogás hallatszik. Egyet kiáltok, semmi nesz. Na, ezt is magamnak kell felrúznom a boldogok álmából, — okoskodom tovább — s pár lépést teszek előre, de hepp, mi ez?!... Jóságos ég...! Mekkora szerencsétlenséget bocsjítottál rám...?!

Barátom itt egy kis szünetet tartott s azután így folytatta kétségbeesetten:

— Alig, hogy mögöttem az ajtó becsukódott, valami gömbölyű, puha tárgyat éreztem a lábaimnál s a másik pillanatban már keresztül bukva az ismeretlen valamin, egész hosszában elterültem a padlón.

A puha valami ekkor talpon terem és torka szakadtából segélyért kezd kiabálni. A koromsötétségben nagy nehezen bár, de mégis kivehettem annyit, hogy valami nőszemély volt az illető, de olyan kosztümben, hogy...

birta az asszonyt, hogy vessen véget életének. Ő fundálta ki ezt a kegyetlen tervet, sőt a dinamit-töltényt is ő adta az asszonynak. A bestiális embert a csendőrség öngyilkosságra való felbujtás miatt letartóztatta.

* **Botrány az éjszakában.** *Tinschmidt* Arnold czipész féltékenységi scénát csinált éjjel 10 órakor éppen midőn a »Trobadour« zenéjével eltelve hőmpölygött a közönség a Safrád-ház előtt. A scénának természetesen sok bámulója akadt, mert *Tinschmidt* Arnoldné jajgatása semmiképp sem hasonlított *Annucena* énekszámához, *Tinschmidt* a czipész meg éppen flobert-puskát fogott az asszonyra. Egy rendőr véget vetett a házassági gixernek.

* **A selyemtenyésztőkhoz.** A B. 1. számú selyemhernyóból 96 gram csütörtök reggel 7—9 óra közt fog 8—24 gramos adagokban szétoztatni. A B. 40 számú faj 160 gram pete hernyója pedig szombat délelőtt 7—10 óra közt. Kérem a termelőket, hogy az átvételhez szagmentes papirdobozt hozni sziveskedjenek, vagy szagmentes kézi kosarat. Minden tenyésztő az átvételkor kapja a tenyészlő papírt, hőmérőt és képes utasítást. Tisztelettel kérem az eperfák tulajdonosait, hogy a kik az udvarukon levő eperfa levelét szedni engedik, az utca és házszám megjelölésével, levelező lapon az engedélyt tudatni kegyeskedjenek. A megkopasztott fa augusztusra új lombot kap, tehát a levélszedés a fának nem árt. A kikelt hernyók hat napos korban adatnak át, tehát ezek tenyésztése már csak 27 napi munkát igényel. Egy gram petéből 2 forint ára gubó tenyészthető. Nagyváradon, 1899 május 16. *Rátkay József.*

* **A Katholikus vallás elismerése Kinában.** A kínai császár rendeletet bocsátott ki, melylyel a katolikus vallást az egész birodalomban elismerte és minden hittérítőnek a hivatalnoki rangot adományozta. A francia protektorátus szintén elismertette az összes privilégiumokkal együtt.

* **Két krajczárért két életet.** Váczott mint levelezőnk írja, az átkos kártyaszahvédély két ember halálát okozta. *Cseri József* és *Rózsa Sándor* ugyanis a korcsmában kártyázni hívták *Kerékgyártó* Sándort és *Józsefet*. Jó ideig csendesen folyt a kártyázás, a vége felé azonban *Rózsa Sándornak* két krajczárja hiányzott s azt *Kerékgyártó Sándortól* követelte.

— Add ide a pénzt, különben halál lesz a vége! — fenyegetődzött *Rózsa Sándor*, de *Kerékgyártó* nem is hallgatott rá, mire *Rózsa* ölömbotjával neki rontott a két testvérnek. Az

egyiket úgy találta megütni, hogy az agyveleje is kilocscsant, a másiknak meg a koponyáját repesztette szét. A két testvért haldokolva vitték a kórházba. Kerékgyártóék Hajdu-Szoboszlórol mentek látogatába Vácra. Hozzá tartozóikat táviratilag értesítették a szomorú esetről.

* **Az utolsó szó.** A városi közgyűlés pénteki nevezetes határozatára vonatkozólag kaptunk egy nyilatkozatot, vagy köszönő levél felét több várad-velencei polgár s. k. aláírásával, melyet szószerint a következőkben közlünk:

Még egy szó a pénteki közgyűléshez.

Nyílt levél dr. Kurländer Ede törv. hat. bizotts. tag urhoz.

A pénteki közgyűlés, — melyen fittyet hányva a város érdekeinek, végleg eldöntötték, hogy a több mint egy félszázada vajudó színházat a Bémer-téren fogják felépíteni, — sok tanúságot szerzett nekünk, Nagyvárad adófizető polgárainak, többek között azt az egyet is, hogy mások az emberek a választás előtt és mások az után.

Ezen elszomorító tapasztalatok közepette jól esett nekünk s örömmel töltött el bennünket igen tisztelt ügyvéd urnak önértetes, bátor és nemes magatartása, hogy nem törődve az óriási többséggel, nem törődve a bus 47-esek 20-ra lepadásával, szíve szerint, ami szívünk szerint beszélt.

Ez a viselkedés sokakat tanított a kötelesség tudására, mi szegény adófizető polgárok nyugodtak és megelégedettek lennénk, ha ami igazainknak sok ilyen őnzetlen képviselője lenne a törvényhatóságban.

Midőn ismételen ami lehető leghálásabb köszönetünknek adunk kifejezést a mult pénteki közgyűlés alkalmával tett felszólalásáért, nem mulasztjuk el, miszerint dr. Dési Géza törv. hat. bizotts. tag urnak is ne mondjunk egy hálás szót, ki önt fellépésében eréllyel támogatta.

Vagyunk az igen tisztelt ügyvéd urnak mindenkör kész tisztelői alolított velencei polgárok: Zana Ágoston, Papp János, Kováts István, Krupka Károly, Kiss Ferencz, Simon Lajos, Budai Mihály, Gyurcsánffy András, Debreczeni Lajos és még több adófizető polgár.

* **A mikor a lelkiismeret megszólal.** Rendkívül érdekes történetről veszünk hírt. Olyan történetről a milyen ritkán fordul elő az életben és a milyen nagyobbára csak regényekben olvasunk, de a mire azt szoktuk mondani, hogy lehetetlenség, ilyen nem fordul elő sohasem. Az eset részletei a következők: Ezelőtt tizennyolcz esztendővel Kápolna kis községben lelketlenül meggyilkoltak egy özvegy asszonyt: *Kepier Mártonnét*. A gyikos iszonyuan elcsontotta a holttestet és elrabolta az özvegy megtakarított készpénzvagyonát. Egy kis fia is volt

Kepiernének, a ki úgy menekült meg a veszedelemtől, hogy mikor észrevette a gyilkos közeledését, az ágy alá bujt. Ezt a kis fiút jólelkű emberek vették magukhoz és nevelték fel. A gyilkosság gyanuja az időben egy elzüllött segédjegyzőre *Simer Jánosra* nehezedett. El is fogták, de nem merülvén fel ellene semmi terhelő körülmény, rövid idő multán szabadon bocsátották. *Simer* aztán nyomtalanul eltűnt a faluból, nem látta többé senki azon a vidéken. E napokban *Simer* egy akkori ismerőséhez levél érkezett Amerikából, mely iszonyu dolgokat tartalmaz. *Steiner* írta e levelet, melyben bevallja, hogy ezelőtt 18 évvel ő gyilkolta meg *Kepiernét*, a rablott pénzzel aztán Amerikába ment, hol oly jól folyt sorsa, hogy most dús-gazdag ember. De nem ér semmit a gazdagsága, mert az utóbbi időkben igen beteges lett és a lelkiismereti furdalás folyton gyöttri. Nincs se éjjele, se nappala tőle. Mindig maga előtt látja a véres alakot és közel van az örüléshez. Levelében könyörög ismerőséhez, hogy írják meg neki rögtön: él-e még az özvegy asszony fia, mert ő úgy akarja a lelkiismeretét megnyugtani, hogy — mivel családja ugy sincsen — minden vagyonát a fiura fogja helyni. Csak írja meg neki rögtön, hogy életben van-e még s ő menten küld pénzt, hogy kimenjen hozzá Amerikába, ahol gondtalanul, boldog házasságban élhet, mert ő fiául akarja fogadni. Így talán megnyugtathatja a lelkiismeretét és neki is nyugodt élete lesz. Így szól a levél. Az ismerős megmondta a fiunak a dolgot, aki azonban vonakodik anyja gyilkosságának jótékonyágát igénybe venni.

A vasuti ór felesége.

— Megölte a férjét. —

Az a vérfagyasztó gyilkosság, amely a mult év július 13-án történt a vaskóhi vonalon, a Rogoz állomás melletti 11-ik számú őrháznál, tegnap másodizben foglalkoztatta a helybeli büntető törvényszéket.

Az ismeretes eset részletei a következők:

A mult év július 13-án történt, hogy *Rubesch* János vasuti őrt az őrház melletti levő kutban halva találták. A szerencsétlen ember testén több seb tátongott úgy, hogy mindjárt az első pillanatra megállapítható volt, hogy büntényről van szó.

A nyomozás megindult, aminek néhány nap mulva az a szenzációs eredménye lett, hogy letartóztatták a meggyilkoltnak a feleségét, aki

A kaland elbeszélője itt szemével félnéken a háziasszony felé sandított s így igazította helyre szavait: No igen, egy nő teljes deshabillé-ben. En odasugom neki reszketve: »Ugyan ne ordits ilyen vesztettül, hiszen nem lesz semmi bajod! Mondd inkább, merre áll a vizes üveg?« Így akarom elhallgattatni. Hát az átkozott némberek nem lehet szavát venni! »Mit, vizet? majd adok én neked vizet, tudom, nem fogod megköszönni!« kiálta magánkívül és egyre toporzékolt. Kezdem egy kicsit megjedni. »Hallgass, ha mondom, mert . . .« mordultam rá mérgesen s egyet rántottam a karján. Ekkor hirtelen világos lesz a szobában s a nyitott ajtóban megjelenik *Turinszky* bő hálókabátban, kezében a gyertyával.

— Ej, hát ön az *Vladimir Andrejevits*? Nem is hittem! Szólt először nekem, majd a szolgálónak is erősen a szemébe nézve: »Bocsásson meg, kérem, távolról sem akartam a nyugalmát megzavarni. Azt sem tudom, miért visit volta képen ez a nő.« *Turinszky* szóltanul sarkon fordul és megy, én utána, mint egy kolonc: »Ugyan hallgasson hát meg *Michail Ivanovits*! Egyszerű tévedés az egész.« kiáltom utána kéréllőleg.

— Hát hiszen nekem nincs a dolog ellen semmi kifogásom. Sohse zavartassa magát — jegyzi meg szárazon és anélkül, hogy tekintetre méltatna, tovább indul. Láthatod már most, hogy én rajtam nem lehet többé segíteni. Boldogságom tönkre téve, *Lydiát* örökre elvesztettem!

A szerencsétlent elkezdtem vigasztalni, valójában azonban magam sem hittem a szavamnak. Tudtuk, hogy *Turinszky* büszke és szigorú, vele nem lehet boldogulni, a mit ő egyszer elhatározott, azon nem lehet többé változtatni. *Kovaljeff* sohasem is látta ezen eset óta *Lydiát* ebben az életben! . . .

Másnap már egy lélek sem mutatkozott előttünk a háziak közül. Egyedül az ezredparancsok volt ebédre hivatalos. Bajtársaink mindnyájan értesültek már az éjszakai eseményről, némelyikük gunyosan nevetett hallatára, a nagyobb rész azonban sajnálkozott *Wolodján*. Határozatba ment, hogy még egy kísérletet tesznek, hátha sikerül *Turinszkynek* a lelkére beszélni.

Kovaljeff elment az ezredparancsnokhoz, elmondta neki a történeteket és megkérte, hogy legyen szószólója és pártfogója a házi gazdánál. *Jevgeny Konstantinovits* — így hívták az ezredparancsnokot — valóságos atyja volt ezrede tisztjeinek és kész-örömmel vállalkozott a feladatára, *Missiója* mégis teljes kudarczczal végződött. *Turinszky* igen szeretetre méltó módon fogadta ugyan parancsnokunkat, midőn azonban ama neveltető éjszakai epizódra akarta terelni a beszélgetést, *Turinszky* hirtelen közbevágott és más fordulatot adott a párbeszédnek.

Az ezred atyja azonban, a ki ugyan a a szívére vette *Kovaljeff* eset t, nem hagyhatta cserben az ő gyermekét. »Engedjen meg mégis, szólt ujólag visszatérve a félbehagyott tárgyra, előttünk nem titok ez az érdeklődés, melylyel

az ön leánya és *Kovaljeff* egymás iránt viselkednek. Lehetetlen, hogy ön egy ilyen semmi-ségért kockára tegye, sőt rombadöntse a gyermeke boldogságát. Ugyszintén kár volna ezért a jóra való fiatal emberért is. Szegény maholnap esztét veszíti a sok töprengéstől. Kezdekem önnek, hogy félreértés, egyszerű félre értés van a dologban.«

Turinszky hajthatatlan maradt. Parancsnokunk egész bősztülen jött ki a házigazda szobájából s legott ki adta a rendeletet az azonnali tovább indulásra.

— Így van az! Végezte az előadást az ezredes — Nem is hinné az ember milyen komoly dolgokat művel néha a véletlen. Egy üveg víz miatt elveszti az ember szeretett kedvesét, tönkreteszi egész jövőjét és boldogságát! Csak azt teszem még hozzá ehhez az elbeszéléshez, hogy *Kovaljeff* teljes életében nőtlen maradt.

Az ezredes egyet sóhajtott, elővette zsebéből dohányszelenczét és egy cigarettát sodort magának.

— Hohó, még valamit! szólt meg ismét. Majd nem elfelejtettem megemlíteni, hogy a vizes üveg azon estén csakugyan a szobánkban volt, ott állott az ablakpárkányon a sarokban, csak-hogy a függöny egy kissé eltakarta s azért nem találtuk . . .!

Idem.

ugyan mindent tagadott, azonban a viselkedése nagyon gyanús volt.

Igy Rubeschné Váradra került az ügyészség fogházába.

A vizsgálóbíró előtt az asszony több napon át tagadott, de később belekeveredett az ellentmondásokba s végre is látta, hogy nincs más menekülés, beismerte tehát a tettét.

Elmondta, hogy férjét ő ölte meg, mert az rosszul bánt vele s a végzetes estén is durva szidalmakkal illette, amiért is ő egy bottal több ütést mért fejére, ki a súlyos csapások következtében bele esett a kutba s belefuladt.

A tárgyalás ez ügyben a múlt év végén volt, amikor is a kir. ügyész a szándékos emberölés büntetést akarta megállapítani, azonban a kir. törvényszék csak a halált okozott súlyos testi sértés büntetésben mondta ki bűnösnek Rubeschnét s ezért figyelmenbe véve az enyhítő körülményeket, egy évi fegyházra ítélte.

Az ügy felebbezés folytán a kir. táblára került, ahol az ítéletet feloldották s elrendelték az orvosok véleményének felülvizsgálatát. Ezért tárgyalta tegnap másodizben a törvényszék az ügyet Tassy Pál dr. elnöklete alatt.

A törvényszék a pót-tárgyalás megtartása után előbbi ítéletét fentartva Rubeschnét ismét egy évi fegyházra ítélte.

Az Operabál.

(Operette 3 felvonásban. Irták: Velcon és Waldberg. Fordította: Faragó Jenő. zenéjét szerzette, Heuberger Richárd. A »Magyar Színház« esti bemutatójához.)

Vége felé jár a saison, halványabban pislog már a színházi élet fátylaja. A Magyar Színháznak bemutató darabja is ez utolsó, vagy utolsó előtti ujdonsága, de mintha valamelyes fáradságot vettünk volna észre úgy az előadók játéka, mint pedig a rendezésén. A szereposztás sem volt a legszerencsésebb, a darab első felvonása pedig sokkal többet ígér, mint a mennyit a többi felvonás ad.

Ez pedig baj, mert fordítva kellene lenni. Ha többet kapnának a két másik felvonásban, mint a mennyivel keveset az első, a darabnak nyájásabb sorsra volna kilátása.

Két üzlettárs szerelmi kalandozásáról van szó a darabban. Feleségeik azt hiszik, hogy az üzlet veszi igénybe a két derék férjet annyira, hogy a családi fészekbe csak ritkán röpülnek be. Pedig az imposztoroknak szerelmi kalandokon jár az eszük s valahányszor légyottjuk van, mindig üzleti táviratot küldetnek maguknak, a mely hazulról elszólítja őket.

Ez történik most is, a mikor az operabálba akarnak menni, a hol álarozos hölgyek társaságában akarnak mulatni. De most alapos kilátásuk van a felsülésre, mert a hölgyek, kikkel találkozniok kell, nem mások mint saját feleségeik, a kik gyanakodni kezdenek, hogy a férjek görbe napokat csinálnak maguknak. Találkoznak is egy-egy chambre-separéban. A hölgyek nem vetik le az álarozukat s végig inkognitójukat, csak azért, hogy másnap ugyan-csak vállatára foghassák a kikapós férjeket. Az olyan sujt, a mely érdemes a feldolgozásra, ha ugyan a szerzőnek van elegendő elméssége a helyzet kiaknázására. De sajnos, ebben szűkölködik a libretista. Nincs elég leleménye, hogy a bonyolult helyzetet elég komikussá tegye, fordulataiban nem eléggé friss, nem eléggé találékony, úgy hogy a vége, a hol tulajdonképpen csattannia kell a dolognak, elapadosodik.

A zene sem mindenhol egyformán szép. Vannak benne egészen szintelen és hatástalan áriák, de vannak azonban eléggé kellemes zeneszámok, a melyeket gyönyörűség hallgatni.

A szereplők közül kiemeljük Borost, Szilassy Rózát, Giréthy Károlyt, Rózsahegy Kálmánt, Vlád Gizellát, Aranyossy Jankát és Bilkeit.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei nőegylet ülése.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet tegnap d. u. 4 órakor az Erzsébet árvaházban választmányi ülést tartott, melyen az elnök, özv. br. Gerliczy Félixné első ízben jelent meg az Erzsébet renddel felékesítve. Az ülésen jelen voltak: özv. Grunwald Henrikné alelnök, Darvassy Lajosné, Huzella Gyuláné, Jelinek Ferenczné, özv. Imre Jánosné, Kis Elekné, Kornstein Lajosné, özv. Kunyhóssy Jánosné, Sal Ferenczné, Szahländer Károlyné, Tassy Pálné, Voszka Ferenczné, Hlatky Endre pénztári ellenőr, Ficzek Lajos pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

Elnök az ülést megnyitván, mindenkéltül köszönetet mond a választmánynak, valamint a nőegylet tagjainak azon kitüntető óvációjáért, melyben az Erzsébet-renddel való kitüntetése alkalmával részesítették. Lendületes szavakkal említette meg, hogy ezen kereszt adjon ösztönt a jótékonyág szolgálatában, hogy megújult erővel támogassuk a szegények és árvák ügyét, követve ebben is elhunyt nagy királynénk példáját. A jegyzőkönyv hitelesítésére Sal Ferencznét és Jelinek Ferencznét kéri fel. Hlatky Endre pénztári ellenőr bejelenti, hogy az egyleti jegyző közbejöttével átvette a volt pénztároستól, Mezey Mihálytól az összes számadási iratokat, pénzeket, valamint a takarékpénztári betéti könyvecskéket, mely utóbbiak legnagyobb részét előzetesen megköztötte. Miután azokat átvizsgálta, minden példás, mintaszerű rendben talált és átadta azokat Ficzek Lajos h. pénztárnoknak. Indítványozza, hogy úgy Mezey Mihálynak, valamint saját magának is, a választmány a felmentvényt megadni sziveskedjék. A választmány az indítványt elfogadja és jegyzőkönyvi köszönetet szavaz úgy a volt pénztárnoknak, mint az ellenőrnek önzetlen fáradozásukért.

Elnök bejelenti továbbá, hogy az Erzsébet királyné ágyalpra eddig 1400 frtot gyűjtött részint Budapesten részint Biharmegyén kívül az ország megyéiben. Következnek a pénztári jelentések. A pénztáros bejelenti, hogy a karácsonyi gyűjtés 409 frt 75 krt, a hangverseny pedig 616 frt 69 kr tiszta jövedelmet hozott. Az egylet javára folyó évben a következő adományok folytak be:

A Nagyvárad Takarékpénztár 50 frtot, a Biharmegyei Bank 25 forintot, a Biharmegyei Takarékpénztár 25 frtot, a Gazdasági és Iparbank 20 frtot, továbbá özv. Schwarcz Ábrahámné férje elhalálása alkalmával 200 frtot adományozott az egyletnek; özv. Dégen Ignáczné végrendeleti hagyományaként befolyt 300 frt, dr. Schlauch Lőrincz karácsonyi adománya 100 frt, végre Zajnay János kanonok 50 frtot adományozott, mely utóbbi összeg a »Zajnay János alapítvány« gyarapítására lett fordítva.

Özv. Grunwald Henrikné indítványára a választmány a »Füchsl Emánuel alapítvány« 5 forintos kamatát a legjobb árvának Buch Amáliának adományozta.

A régészeti egylet közgyűlése. A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület folyó évi május 22-én, pünkösd hétfőn délelőtt 11 órakor a muzeum-épület nagytermében felolvasással egybekapcsolt közgyűlést tart, melyre az egyesületi tagokat, valamint az érdeklődőket meghívja az elnökség.

A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Alelnök választás. 3. Titkári jelentés. 4. Régiségtár-óri jelentés. 5. A számvizsgáló bizottság jelentése. 6. Várad ostroma 1598-ban. Irta és felolvassa Zsák Adolf.

7. Zsigmond magyar és Ulászló lengyel király Sz. László sirjánál 1412-ben. Bihari Sándor festménye. Irta és felolvassa dr. Némethy Gyula.
8. Esetleges indítványok.

ZENE és MŰVESZET.

A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedű zenemű folyóirat ép most megjelent X dik füzete tartalmazza a következő zenemű ujdonságokat: I. Gaál Ferencz rendkívül népszerű szép két dalát »Elragadta galambomat a Balaton.« II. »Siófokra megy a hajó« III. Rubinstein A. hirneves »Román-csát IV. Zsadányi Ármánd. »Klárinétos nótáját« magánhegedűre. V. Decker K. »Emlékszel-e? — Süi-tu? Rommándalát magyar-német szöveggel. Ily rendkívül gazdag tartalommal jelenik meg a »Zenélő Magyarország« minden egyes füzete, miért is minden zongorázó és hegedűsnek ki a legjobb magyardal, műdal, csnplé, salon-tánczenét s hegedű ujdonságokat birni óhajtja különösen figyelmébe ajánlhatók e zenemű folyóirat havonként kétszer megjelenő 10-10 oldalt tartalmazó füzetei. Egy negyedévben 6 füzet 60 oldal tartalommal 1 frt előfizetésért kapható, s előfizetések s egyéb hangjegyekre szóló megrendelések a »Zenélő Magyarország« (Klókner Ede) zenemű kiadóhivatalába Budapest, VI. Csengery-utca 62/a. intézendők, honnan árjegyzékek és az egyes évfolyadékok gazdag tartalmát mutató jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

IRODALOM.

A sárkányok országából. Életképek és utirajzok Khinából. Irta: Cholnoky Jenő. Ebben a munkában Cholnoky Jenő másfél évig tartó viszontagságos utazásának tapasztalataiból és benyomásaiból bocsat a közönség elé egy sorozatot. A képek legnagyobb része eredeti fénykép-felvételek és rajzok után készültek úgy hogy az olvasónak olyan ujdonság lesz a kezében, amely teljességgel hű és igaz fogalmakat nyújtand a khinaiakról. Előfizetési ára: füzve 4 frt, kötve 5 frt 50 kr lesz. Az összeget legcélszerűbb postautalványon az alanti könyvkiadóhivatalba küldeni, mely esetben a könyvet teljesen bérmentve adja kézhez. A mű ez év november havában jelenik meg! A mű bolti ára magasabb lesz. Gyűjtőknek minden 10 példány után szivesen szolgálunk egy tiszteletpéldánnyal. Veszprémben, 1899. április hó. Hazafias üdvözléssel Köves és Boros, könyvkiadóhivatala.

Igazságszolgáltatás.

Báróné és ügyvéd. A lapok törvényszéki rovatának éveken át adott témát az a válópör, melyet báró Nugent Valter indított a felesége, Bellini Biana énekesnő, családi nevén Triebler Emilia ellen. Az énekesnő ifjabb éveiben a budapesti Opera tagja akart lenni s ennek a sikerét helyezte kilátásba a báró előtt, mikor az nejevé tette. Csakhogy Bellini Biana nem bizonyult olyan művésznőnek, hogy az Opera szerződtette volna s ez a dolog a báróék családi életét is megzavarta. Hét év óta tart a válópör, báró Nugent pedig nem tudta bevárni a pör végét, időközben Amerikába vitorlázott. A törvényszék és minap a kir. tábla kimondották, hogy a magyar bíróságok nem illetékesek a pörben való ítékezésre, mert báró Nugent, noha vagy 30 évet töltött Magyarországon, nem lett magyar állampolgár s nem is angol honos.

A mióta a férj és feleség közti pörök szünetelnek, a báróné férjének ügyvédével, dr. Bálint Vilmosmal áll örökösben perben. Nemrég az ügyvédi kamaránál jelentette fel, ahol Bálintot el is ítéltek 300 forint pénzbüntetésre. Ma a büntető járásbírósnál, Szabó Géza kir. járásbíró előtt kellett volna találkozniok. Nugent báróné panasza szerint az ügyvéd a pörök valamelyik tárgyalásán ekként nyilatkozott felőle:

— A báróné kitartott kedvese volt az elhalt gróf Z. J.-nek s aztán amikor feleségévé

lett Nugentnak, ennek leányát, tehát a mostoha leányát is erkölcselen életre akarta csábitani.

A rágalmasz címén emelt feljelentés dolgában több tárgyalás volt már s mint az előbbi alkalmakkor, ma sem jelent meg a panaszos, aki ellen dr. Bálint viszonyvadászt emelt több sértő tartalmu levél miatt. Szabó bíró ma akként határozott, hogy ha a báróné legközelebb sem jelenik meg a tárgyaláson, a panaszától elállottnak fogja tekinteni, mint vádlottnak pedig az elővezetését fogja elrendelni. Az ügyvéd szerint ugyanis a báróné szándékosan buzza a pört, hogy az minél tovább tartson, lehetőkép eltitkolni igyekszik a lakását is. Bizonyosság erre, hogy legutóbb is az ügyvédje útján kérte magát megidéztetni, a tárgyalásról pedig ma ismét elmaradt.

Politikai czikkek. Szabolcsi Miksa szerkesztő *Egyenlőség* című zsidó heti lapjában politikai czikkeket közölt. »Dreyfus és a zsidók.« »A zsidó munkás.« »Kényes kérdés« stb. czimek alatt. Az ügyészség perbe fogta Szabolcsit, mivel lapjának nincs kaucziója és enélkül politizálni nem szabad. A törvényszék előtt *Eötvös* Károly védő azt fejtegette, hogy a czikkek társadalmi irányuak, mert az antiszemizmussal foglalkoznak, ami pedig társadalmi kérdés. A törvényszék pedig két sajtóvétségben vétkesnek mondta ki Szabolcsi szerkesztőt és 50 forint pénzbüntetésre ítélte, enyhítő körülményeknek véve azt, hogy a czikkek hazafiasok és emberszeretettől áthatottak voltak. Akir. tábla a büntetést 100 frt fő- és 10 frt mellékbüntetésre emelte és a Curia ma *Sebestyén* bíró referátuma alapján a tábla ítéletét hagyta helyben. Érdekes, hogy egy hasonló esetben, az *ungarische Wochenschrift* szerkesztőjét *Dorubusch* Mórt ugy a törvényszék, mint a tábla azzal az indokolással mentette fel, hogy az antiszemizmussal való foglalkozás nem politizálás.

Az öngyilkos levele. A mult nyáron történt, hogy *Halmi* (Heller) József, a »Vasut« című hetilap segédszerkesztője felakasztotta magát. Az öngyilkos fiatal ember levelet hagyott hátra, melyben azt írja, hogy szerkesztője, *Keleti* (Oesterreicher) Lajos felmondás nélkül elbocsátotta és félesztendei fizetését eltagadta. Másnap a »Magyar Ujság« lenyomatta az öngyilkos levelét és hozzátette, hogy K. Oesterreicher Lajos közönséges parazita, aki hivatás és jellem nélkül kompromittálja a hírlapírók tisztaságát. Egyben tiltakozott az idézett ujság az ilyen egyének hírlapírói szereplése ellen, mert az utóbbi időben — ugymond — a gazembereknek egy egész osztálya támadt, mely a maga bűnös cselekményeit a hírlapírói cím felhasználásával üzi. A czikket *Toma* Szilárd hírlapíró írta, akit Keleti rágalmaszával és becsületsértéssel vádolt a budapesti esküdtszék-nél. Az esküdtek azonban megállapítva a czikkben a becsületsértést, mégis nem vétkesnek mondták ki Tomát. Keleti a felmentő verdíkt ellen formahibákra alapított semmiségi panaszt adott be a kuriához, amely azonban ma *Sebestyén* bíró előadása alapján a semmiségi panaszt elvetette.

A sajtóbírószág körözése. A »Népszava« 1898 június 1-sői számában »Magyarország jogszerető polgáraihoz« czímen megjelent cikk szerzője *Stern* József lakatos-segéd ellen a főügyészség izgatás miatt sajtópert indított. A sajtóbírószág június 5-ikére tűzte ki a tárgyalást, miután többször megidéztek a vádlottat és az meg nem jelent. Most a hivatalos lapban közzétett felhívással idézi meg *Stern* és felszólítja, hogy a részére ügygondnokul kirendelt dr. *Erdély* Sándor ügyvédet a védelemre instruálja. Nem érdektelen körülmény, hogy az ügygondnok, aki a tárgyaláson védeni fogja a szocialista lakatos-segédet, édes fia *Erdély* Sándornak, a volt igazságügyi miniszternek.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda: *Kornevillei barangok.*
Csütörtök: *A hálókocsik ellenőre.*
Péntek: *Odette.*
Szombat: *Talmi hercegnő.*

Vasárnap d. u. *Náni.*
este: *Aranylakodalom.*
Hétfő d. u.: *Hamupipőke.*
este: *A nagyapó.*

Troubadour.

Verdi-t, az olasz zeneköltőt általában »egyik legkedveltebbnek« emlegetik s ha a »halhatatlan« mesternek halhatatlan művét egy-egy előadása után agyonütöttnek látják, akkor az előadók, énekesek és muzsikuskok tarthatják a hátukat, a sajtó egy-egy tollvonással végighuz rajtuk, talán anélkül, hogy ők szolgáltatnak volna rá okot.

Nincs ezen mit csodálkozni: ami egyik embernek tetszik, arról a másik már kevesebbet mondhat, a harmadik meg éppen leszólja.

A tetszésnek vagy nem tetszésnek okát az előadókban keresik, kiket maguk előtt látnak, de abban csak nagy ritkán, akinek ezek csupán tolmácsai.

Ki volna például az a vakmerő, aki bátor volna elmondani Verdiről, hogy hatásvadász; hogy sokszor éktelen lármát tud csapni anélkül, hogy valami különös érzést gerjesztene hallgatóiban; hogy éneksszámai legkevésbé »hagyják magukat énekeltni«, mint a többi olasz mesterek művei, de az énekesek sokszor kénytelenek egymást tulkiabálni, hogy zeneműveiben kurta a költői fantázia, de e helyett extravagáns!

A tegnapi Verdi-darab legsikerültebb alkotása mesterének s magában az előadásban sem válik szégyenére a társulatnak. Nem hiába ismételtetik, de erős gyakorlatra tettek szert.

Székely Irén Elenorája az opera színpadán is megálná a helyét; erőteljes drámai sopránja fáradhatatlanul cseng az első jelenettől az utolsóig; a Cavatina jelenetben valósággal remekelt.

Korányi Frida sem mindennapi tehetség, alt, illetve mezzo-sopran szerepével bámulatba ejtette a közönséget, mely előtt terjedelmes hangját, kitűnő intonációját teljes sikerrel mutatta be. Játéka méltó énekéhez. *Azucena* szerepét még ilyen előadásban nem igen látta Várad. A második szakasz recitativója s a finale terzettje különös dicséretére vált.

Ha *Fehérnek* hangterjedelméhez játéka járulna, az előbbi két művésznő mellé sorakoztatnók, de így nem jár előkelő színvonalon.

A második szakaszban »Mosolyának villámlása« cz. áriában hangját egész terjedelmében élvezhették.

A karok mintha erőtelesen működne a tavalyi idényhez képest. A zenekar az változatlan művészgárda, operában csak tehetségüket mutatják be előnyösen, anélkül, hogy látszanék.

Színészet Gyulán. *Halmay* Imre színtársulata, mely a mult színi szezonokban jó emléket hagyott maga után Gyulán, a hó vége felé oda érkezik. Az előleges színházi jelentés a hét elején ment szét s közlebről a bérletgyűjtő titkár is megjelenik Gyulaváros műpártoló közönségénél. Nehány régi jó ismerőst s a vidéki színészet körében jó hangzásu nevet találunk a tagok sorában s a repertoár is új érdekes darabokból van összeállítva.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes. 15

IV.

Starkenbach kedve még nem fordult jobbra, midőn villásreggelre hazatért. Neje azonban ismerte bogarait és túrte egykedvűen. Magas fokban cifrázkodó volt és sóvárgott az élvezetek után. Egyuttaligen hidegvérű volt:

nem hozta őt ki semmi sodrából, míg ura elegendő pénzzel tartotta, hogy vágyait kielégithesse s házáat a képzelet határáig nagyúri módon vezethesse. Atyja bankár volt, gyermekkorától fény és pompa vette őt körül, a legnagyobb fényűzéshez volt szokva; utolsó években azonban szerencsétlen pénzműveletek következtében atyja nagy károkat szenvedett, leányának gazdag hozományt nem biztosíthatott és így igen örült, hogy leányát a már kissé élemedet koru malom tulajdonoshoz adhatta. Az apai szatócsüzlet és a szülőház nagyon is egyszerű szokásainak emléke még tisztán élt akkor Starkenbachban; az előkelő, a szabadon és biztosan mozgó bankárleány — előtte, ki a világban még egyáltalán nem tudott forgolódni — valami tulvilági, valami felsőbb valóság gyanánt tűnt fel. De a józanul gondolkodó leány nagyon meg tudta becsülni a kérőnek azon jó tulajdonságát, hogy kényelmes és gondatlan megélhetést biztosíthatott számára; midőn pedig később a vakszerencse urát a szénbányák tulajdonosává s dúsgazdag emberré tette, kétszeresen örült elhatározásának. Hüségese felesége lett Starkenbachnak, jól tudta házáat kormányozni; persze főczéljának tekintette, hogy ott a magasabb világ szokásait, ha mindjárt ferdén is, meghonosítsa. Starkenbach mindent helyben hagyott, összes ellenállása abban nyilvánult, hogy egy-két bosszus megjegyzést kockáztatott, midőn mélyebbre kellett a zsebébe markolnia.

A családi kör, mely a villásreggelhez megjelent, nem volt nagy. Ott voltak a szülők, ott volt Ada, annak huga Euppémia, ennek nevelője s Viktória, ki gyakran ellátogatott erre az időre, mert ilyenkor együtt találhatta övét s otthon legkönnyebben volt nélkülözhető. Anyósával ellentétben Schwarz úr szigorúan ragaszkodott a polgári napirendhez és semmiképen sem volt rávehető, hogy akkor ebédeljen, mikor mások lefekszenek.

A háziúr hallgatagon, jó étvágygyal vette be villásreggeljét, mely nála, mint mondani szokta, az ebédet képviselte. Szokatlanul komor areza sejtette, hogy valami kellemetlenség érhetette; el is voltak készülve mindnyájan a gyászhirre, midőn a kést és a villát zajosan letette s a dobrovni aknarobbanást tudomásukra hozta.

— Az az akna, mely az én nevemet viseli! — kiáltott fel Viktória. — Akkor különös pártfogásba kell vennem a szerencsétleneket.
— Jó, hogy csak két halott van! A sebesültek biztosan meggyógyulnak. — szolt Ada az ifjúkor meggondolatlanságával.

— Két halott azt jelenti, hogy több éhes gyermek veszítette el táplálóját, — igazítá tapasztaltabb néje, s a sebesülteket is egy darabig keresetképtelenek maradtak.

— Késégtelenül, — hagyta helyben anyja, — miként rendelkezél, Lipót?
— Amint jónak láttam, — volt a felelet.

— Nem szabad megtudnunk? — kérdezte Viktória. — Igen sajnáljuk szegényeket.
— No, ha sajnáljátok, hát segítsétek őket.

— Ada lemond egy fényes öltözetről, a mama néhány napra a színház látogatásáról és Viktória...

— Viktória majd beszél Alfrédval, — szakította félbe határozott modorával, — és reméli, hogy szép összegecskét juttathat a szerencsétleneknek.

— Nagyon helyes, Viki, legalább nem rövidítenek meg egy ruhával, — lélegzett föl Ada megkönnyebbülve, — felette nagy szükségem van néhány ujra.

— Viktória az irgalmas szamaritánus szerepét akarja játszani, — gunyolódott az apa.

— Semmi szamaritánus, avval a mesével végeztem, emberbarát vagyok, annyi rosszakaró szem figyel reánk, hogy pusztán az okosság szempontjából sem szabad nekik alkalmat adnunk, hogy megtámadhassanak. Mindkialt mondának irigyeinek: Hyenek a gazdagok! Amit az utolsó bányarobbanás alkalmával szomszédaid a szerencsétleneknek nyújtottak, azt kellene neked is adnod.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az özvegy trónörökösné a fővárosban.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
Stefánia özvegy trónörökösné ma este Budapestre érkezett, hogy jelen legyen a Vöröskereszt-egylet holnapi közgyűlésén.

Szell Kálmán diszelnök.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
A »Dunántuli Közművelődési Egyesület« ma rendkívüli gyűlést tartott, melyen Szell Kálmán miniszterelnök lemondott az elnökségről. Rákosi Jenő indítványára ekkor a közgyűlés örökös *diszelnökké* választotta meg. Elnökké Pallavicini Ede örögrófot választották.

A szabadelvűpárt alakulása.

Dudapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
A szabadelvűpárt ma este tartotta alakulását. Újból elnökké választották Podmaniczky Frigyes bárót, alelnökök: Csáky Albin gróf, Lukács Béla, Szentiványi Árpád, Vargits Imre.

A kath. autonomia.

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.)
A kath. autonomiai kongresszus 27-es bizottsága ma délután 4 órakor folytatta tanácskozásait a 9-es bizottság javaslata felett.

A 40-ik szakasznál az egyházmegyei tanács világi rendes tagjai 12 helyett 20, és póttagjai 2 helyett 4-ben állapított meg. Ennek megfelelőleg módosították a 41-ik szakaszt, mely az egyházmegyei tanács választásáról szól.

A 42. és 43. szakaszok változatlanul fogadtattak el, következőleg szólnak:

42. §. A püspök az egyházközségi tanácsoktól beérkezett jegyzőkönyveket a szavazatok összeszámítása végett az egyházmegyei tanácsnak adja ki. A legtöbb szavazatot nyert férfiak lesznek az egyházmegyei tanács világi rendes és póttagjai. Megválasztásukról őket az egyházmegyei tanács elnöke értesíti, csatolván az egyházmegyei tanácsülés jegyzőkönyvének erre vonatkozó kivonatát.

43. §. Az egyházmegyei tanács tagjává csak az választható, ki a 31. §. szerint képviselőválasztónak választható.

A 44-ik szakaszban a panasznap 10 helyett 15 napban állapított meg. A szakasza következő.

44. §. Ha valamely egyházközségi tanácsnak egy vagy több tagja a választás ellen a választás napjától számított 10 napon belül panaszt emel: ezen panasz fölött az esetleg szükséges vizsgálat befejezése után végérvényesen az egyházmegyei tanács által kiküldött igazoló bizottság dönt. Ezen bizottság elnöke az egyházmegyei tanács elnöke, vagy ennek helyettese; két tagját az egyházmegyei tanács választja. (77. §.)

Erre áttértek a II. fejezetre, az egyházmegyei tanács szervezetére a 45. és 46. szakaszokban a kormányzó perjel elnevezés helyett káptalani helynök elnevezés tételét.

A 47. szakasz a) pontjában felvétel, hogy az egyházmegyei tanács tagjai az egyházmegyei tanfelügyelő, a káptalani alapítványokat kezelő kanonok. Az egyházmegyei tanács tagjai még 8 egyházi férfi, ezekből kettőt a káptalanok kebelükből választanak, 6 rendes és 2 póttagot pedig az egyházmegyei áldozó papok. A tanács tagjai még 30 világi rendes és 4 póttag kiket az egyházközség választ.

A 48. §. változatlanul fogadtattatott el a következőkben:

48. §. Az egyházmegyei tanács elnöke, a megyés püspök, vagy annak helyettese csak a szavazatok egyenlősége esetében dönt.

Kossuth Ferenc a miniszterelnöknél.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
Kossuth Ferenc képviselő ma Szell Kálmán miniszterelnököt fölkereste, hogy a házszabályok módosításával előálló nagymérvű változásokra nézve tanácskozzék a miniszterelnökkel. Kossuth Ferenc azt kérte a miniszterelnöktől, hogy a változott viszonyoknál fogva *egyik alelnök választassék az ellenzékéből*.

A miniszterelnök méltányosnak mondta a kérelmet, de az országgyűlés jelen stádiumában ily mélyreható változást nem lehet már holnapra keresztül vinni. Várjon — ugymond — az ellenzék a jövő ciklusig s akkor szívesen rajta lesz, hogy a méltányos kérelemnek elég tétessék-

Birtokvétel.

Temesvár, május 16. (Saj. tud. táv.)
Janicsáry képviselő, volt korelnök bresztovaczi birtokát megvette Juhos Gyula krassó-szőrényi jegyző kétszázezer forintért.

Meglopott színésznő.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
Szombathelyről távirják, hogy Szóhner Olga operette divának öltözőjéből, míg játszott, ezer forintnyi ékszereit ellopták. — Az ékszerek később megkerültek.

Elhunyt osztrák herceg.

Bécs, május 16. Prágából jelentik a lapoknak: Fürstenberg Emil Egon herceg, az urakházának tagja, meghalt.

Elvből megtagadott elégtétel.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
A tegnapi alsó ausztriai tartomány-gyűlés kinos botrány színhelye volt. Lueger és Scheicher magyarfaló urak ezuttal Heiterer Schallor lovag tart. dzsidás százados, közíg. bírót sértették meg, ki a katonai bíróság ítélete alapján provokálta a sértőket Lueger és Scheicher azonban elvből megtagadták az elégtételadást. Heiterer Schallor lovag ekkor Gudenus tartományi marsallt provokálta, kinek kötelessége lett volna a sértőket rendretasítani. Gudenus marsall ma utólag utasította rendre a sértőket, mi nagy port vert föl.

Sarcey meghalt.

Páris, május 16. Francisque Sarcey a világhírű francia kritikus ma reggel meghalt. Halálát már napok óta várták, mert az agg hetven éves író gyógyíthatlan betegségben szenvedett több idő óta. Az elhunyt életrajzi adatai a következők:

Sarcey Ferenc, francia kritikus, szül. Dourdanban (Seine-et-Oise) 1828. okt. 8. A Charlemagne-liceumban és az Ecole normaleban tanult. Korán kezdett kritikákat írni a Figaróba, majd a Revue européenne-be. 1859. az Opinion nationale. 1867. pedig a Temps drámai kritikusa lett és ez utóbbi tisztét máig is viselte. S.-nak jelenleg is nagy tekintélye volt a francia kritikusok közt, bár a modern irodalmi irányokkal szemben ellenséges állást foglalt el. Heves polémiai miatt már sok baja tűnt. Nagy föltü-

nést keltett a Le XIX. Siecle-ban közzétett cikksorozata, amelyben Páris város hatóságának visszaéléseit ostromozza. Egy-két röpiraton s nagy mennyiségű kritikai cikkein kívül önálló műveket is adott ki: Le nouveau seigneur de village (1862. satirikus novellák); Le mot et la chose (1862. filológiai tanulmányok); Le siège de Paris (1871. benyomások és emlékek); Étienne Moret (1876. lélektani tanulmány); Le piano de Jeanne (1876.); Comédiens et comédiennes (1878—1884); Les misères d'un fonctionnaire chinois (1882.); Souvenirs de jeunesse (1884); Souvenir d'âge mur (1892).

Személyi hír.

Bécs, május 16. Luitpold bajor régensherceg leányával, Teréz hercegnővel és unokáival, Matild és Hildegard hercegnőkkel nővére, Adelgunde főhercegnő látogatására ideérkezett. (Magy. Táv. Ir.)

A szerb püspöki zsinat.

Karlóca, május 16. A szerb püspöki zsinat ma tartotta második ülését. A tegnapi ülésről küldött idézésre Zmejanovics püspök táviratilag azt válaszolta, hogy megfelel az idézésnek, de ma este előtt nem érkezhetik Karlóczára.

A bolgár fejedelem veszélyben.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
A macedoniai Liga egyik tagja audenciára jelentkezett Ferdinánd fejedelemnél és amidőn belépett *le akarta szurni*. A meglepett fejedelem kiabálására behorant környezete és legyűrte a gonosztevőt, ki azzal fenyegetőzött, ha elfogják, Ferdinánd meghal. A merényletet titkolják.

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 16. A »Figaro« ma a titkos iratsomót méltatja és konstatálja, hogy Cuignet százados épp úgy, mint Picquart, azt állította, hogy a cette canaille de D... » kifejezést tartalmazó ügyirat nem vonatkozik Dreyfusra és hogy az a másik ügyirat, a mely Gavaignac szerint megerősítése az előbbinek, hamisítvány.

A »Journal« szerint Ballot-Beaupré ismét behatóan foglalkozik a bordereauval.

A »Figaro« jelentése szerint Picquart vizsgálatot fog kérni arra a hamisításra nézve, a melyet a petit bleun végeztek, mikor ő már nem volt a miniszteriumban.

Páris, május 16. Duruy tanár újra megkezdte előadásait, a nélkül, hogy az előadást valami zavarta volna. (Magy. Táv. Ir.)

A valladolidi ostromállapot.

Madrid, május 16. Valladolidban ma megszűnt az ostromállapot. (Magy. Táv. Iroda.)

Kinai ügy.

London, május 16. A Reuter-ügynökségnek azt jelentik Hongkongból mai kelttel, hogy 2000 főnyi katonaság indult a Kantung mögött lévő területre. A csapatok operációit négy ágyunaszád támogatja.

Ugyane forrás szerint a múlt éjjel cingkiangi kínai zendülők betörték a brit területre. (Magy. Táv. Ir.)

A belgiumi sztrájk.

Charleroi, május 16. A nemzeti bányamunkás-egyesület bizottsága tegnap kimondta, hogy a munka ma újra főlveendő, de ha a munkaadók nem teljesítenék a tett ígéreteket, újra megkezdődnek a sztrájk. (Magy. Táv. Ir.)

A montjuichi foglyok.

Madrid, május 16. Az igazságügy-miniszter jelentette a régens-királynénak, hogy a kormány vizsgálatot fog indítani a montjuichi foglyokkal való állítólagos rossz bánásmód dolgában. (Magy. Táv. Iroda.)

KÖZGAZDASÁG.

Gyűjteményes kiállítások. A szegedi mezőgazdasági kiállításnak kétségkívül legérdekesebb részei közé fog tartozni a gyűjteményes kiállítások csoportja, amelyben az alföldi nagyobb uradalmak a maguk gazdaságainak termékeit és gazdálkodási rendszerüket, az alföldi gazdasági egyesületek és vármegyei és városi hatóságok pedig a hatáskörükbe eső terület kisgazdájának terményeit és gazdálkodási rendszerét fogják bemutatni. Az összehasonlításhoz oly bő anyaga fog föltárulni, amelyeknek gazdasági haszna szinte kiszámíthatatlan. Eddig *Pallavicini Sándor őrgróf, Choltek gróf, Teleki Arnéd, gróf Teleki László Gyula*, a pestmegyei torontáli, szabolcsi, és bács-bodrogye, temesi, aradi, németcsernyai hódmezővásárhelyi, zentai gazdasági egyesületek, továbbá Baja és Szabadka városok jelentették be részvételüket. Az egyes gazdasági egyesületek, a vármegyei és városok gyűjteményes kiállítását a helyi bizottságok fogják egybeállítani.

Reich Jenő és Táras Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —
Értéktőzsde.

Budapest, május 16.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	—	—	—	—	359.10
Magyar hitel	—	—	—	—	387.75
Allamvasut	—	—	—	—	361.80
Rimamurányi	—	—	—	—	311.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	242.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	335.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	101.50
Déli vasut	—	—	—	—	178.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 16.

Osztr. hitel	—	—	—	—	359.10
Magyar hitel	—	—	—	—	387.75
Allamvasut	—	—	—	—	361.80

Határidők.

Budapest, május 16.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	—	—	—	—	8.89
Buza októberre	—	—	—	—	7.91
Uj tengeri	—	—	—	—	4.43
Rozs őszre	—	—	—	—	6.41
Zab őszre	—	—	—	—	5.41
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.60
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.30
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.78
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.25
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	188.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	100.78
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	100.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	134.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	918.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	387.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	358.60
Párisi vista	—	—	—	—	4780.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	9.55
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	5892.50
London vista	—	—	—	—	120.50
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

SZERKESZTOI POSTA.

R. L. (Gyula.) Az időpont megnevezése nélkül nem tudjuk kikeresni a kérdéses dolgot.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Évadbérlet 15. szám. Kiszérlés 15. szám.
Páratlan. Páratlan.

Ma szerdán, 1899. május 17-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Cornevillei harangok.

Regényes operette 3 felvonásban. Zenéjét írta: Planquette Róbert.

Hely árak: Alsó pátholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. Földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap csütörtökön, 1899. május 18-án

A hálókocsik ellenőre.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bisson.

A szerkesztőcsoport felülsze:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Főnyeremény 500.000 Márka.
Szerencse Hirdetés!
A nyereseményekről az állam vállal kezességet

Felhívás

a hamburgi államsorsjáték nyereseményeiben való részvételre, mely

11 millió 349.325 Márka
biztos nyeresémet helyez kilátásba.

Ez előnyös sorsjáték nyereseményei, melyek csak **118.000** sorsjegyre vonatkoznak, a következők:

Legnagyobb nyeresemény 500.000 Márka.

Jutalomdíj 300.000 Márka	26 nyer. á 10.000 Márka
1 nyer. á 200.000	56 „ á 5000
1 „ á 100.000	106 „ á 3000
2 „ á 75.000	206 „ á 2000
1 „ á 70.000	812 „ á 1000
1 „ á 65.000	1518 „ á 400
1 „ á 60.000	40 „ á 300
1 „ á 55.000	140 „ á 200
2 „ á 50.000	36952 „ á 155
1 „ á 40.000	9959 „ á 134, 104, 100
1 „ á 30.000	9351 „ á 73, 45, 21 M.
2 „ á 20.000	egészben 59,180 nyeresemény, melyek néhány hónap alatt 7 osztályban biztosan kihuzatnak.

A főnyeresemény az I. osztályban 50,000 Márka, a II. oszt. emelkedik 55,000 Márkára, a III. oszt. 60,000 M., a IV. oszt. 65,000 M., az V. oszt. 70,000 M., a VI. oszt. 75,000 M., a VII. oszt. 200,000 M., a jutalom nyereséménnyel 300,000 Márkától egész 500,000 Márkáig.

Az első osztály sorsjátékra, mely hivatalosan biztosítva van

egész sorsjegy 3 frt 50 kr
1/2 „ 1 „ 75 „
1/4 „ „ 90 „

Az első osztály nyeresemények jegyzékét, valamint a többiek tervezetét kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg bárkinek.

Minden sorsjegytulajdonosnak a huzásokról jegyzékét fogok küldeni.

A kifizetés és pénznyeresemények expedálását magam közvetítem a nyerőkkel, a huzás után azonnal és a legszigorubb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvány vagy utánvét ellenében teljesítek.

A megrendeléseket legjobb azonnal megtenni, vagy a legközelebbi huzásig:

i. évi Junius 1-ig.

Tisztelettel

id. HECKSCHER SAMU

bank- és váltó-irodájában

Hamburg.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
Nagyvárad	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Szeged	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Nagyvárad	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Arad	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	»	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely	»	4 38	11 05	7 50	Gyula	»	12 21	6 44	10 01	Kürties	»	5 39	11 52	10 07
Less	»	10 48	5 01	7 52	Orosháza	»	5 41	11 54	9 20	Békes-Csaba	»	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	»	6 14	12 31	10 54
Gyapju	»	10 56	5 10	8 05	Csaba	»	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	»	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba	»	6 47	2 33	4 50
Cséfa	»	11 00	5 19	8 29	Gyula	»	7 27	3 05	5 26	Kürties	»	3 28	8 21	5 38	Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Szalonta	»	11 26	5 44	8 46	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	»	11 46	6 05	9 15	Kétegyán	»	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.					
Sarkad	»	11 57	6 17	9 31	Szalonta	»	8 23	4 10	6 47	Vegy. v. Vegy. v.				Vegy. v. Vegy. v.					
Gyula	»	12 21	6 44	10 01	Cséfa	»	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	6 36		
Csaba	»	2 10	7 41	4 44	Gyapju	»	—	4 42	7 29	Nánhegyes	»	6 34	8 21	Nánhegyes	»	4 32	6 46		
Orosháza	»	3 10	9 10	5 50	Less	»	9 04	5 00	7 51	Dobrest	érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 10		
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	10 02	7 00	Ósi	»	9 21	5 19	8 16										
Szeged	»	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31										

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.